

Nr 341

Av herr **Lundberg m. fl.**, om åtgärder mot nedskräpning.

(Lika lydande med motion nr 415 i Andra kammaren)

Under senare år har i olika sammanhang den tilltagande nedskräpningen tilldragit sig ökad uppmärksamhet. Debatten har under det senaste halvåret varit särskilt livlig i samband med att ett stort antal myndigheter och organisationer remissvägen avgivit yttranden över två skilda framställningar, i vilka bl. a. erinrats om den tilltagande förbrukningen av engångsförpackningar. De båda framställningarna har tagit sikte på en utredning i syfte att få till stånd åtgärder direkt avsedda att förhindra eller försvåra en fortsatt användning av engångsförpackningar. Flertalet av remissinstanserna och bland dem medicinalstyrelsen, det enskilda näringslivets organisationer och KF:s styrelse har emellertid vidgat perspektivet vid bedömningen av hithörande spörsmål och infogat frågan om nedskräpningen med engångsemballage i det större sammanhang, i vilket det utan tvivel måste bedömas. Vi citerar först KF: »KF:s styrelse vill inledningsvis erinra om att den moderna förpackningstekniken utgör en av de grundläggande förutsättningarna för distributionens rationalisering. En återgång till primitivare förpackningar skulle genom de ökade hanteringskostnaderna i hög grad fördyra varorna för konsumenterna och därtill ofta medföra en försämring av varornas kvalitet. Det är en allmän strävan från såväl producenter som distributörer att hålla förpackningskostnaderna nere». Medicinalstyrelsen säger bl. a.: »Engångsemballaget är ett hygieniskt framsteg av värde som bl. a. bidragit till att underlätta hälsovårdsnämndernas kontrollarbete beträffande livsmedelsdistributionen». Det står samtidigt klart, att de ständigt ökande avfallsmängderna — kvantiteten hushållssopor uppges ha stigit från omkring 190 kg per person och år i början av 1940-talet till omkring 300 kg år 1962 och beräknas år 1970 uppgå till omkring 470 kg — endast i begränsad omfattning består av förpackningar. Den övervägande delen av avfallet består av andra artiklar än förpackningar. Åtgärder som tar sikte just på engångsförpackningar eller förpackningar över huvud skulle alltså få begränsade verkningar mot nedskräpningen, samtidigt som de skulle hindra en fortsatt rationell utveckling på distributionsområdet. Vi hyser alltså den uppfattningen, att det onekligen betydande problem, varom här är fråga, måste angripas från andra utgångspunkter och vill för vår del förordna, att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en utredning rörande i första hand nedan angivna spörsmål.

Den primära förutsättningen för att man skulle kunna komma till rätta med nedskräpningen är att samhället självt sörjer för en effektiv uppsamling av avfall främst i anslutning till bostäder, fritidsområden och vägar. I dessa sammanhang återstår att lösa åtskilliga problem som berör ansvaret och formerna för insamling och slutlig destruktion av avfall. Möjligheten att — eventuellt genom samverkan mellan olika myndigheter — utnyttja avfall för uppvärmning är ett av de spörsmål, som därvid tilldrar sig intresse. Vad beträffar renhållningen i anslutning till vägarna bör särskild uppmärksamhet ägnas det förhållandet, att avvägningen mellan vägmyndigheternas och kommunernas skyldigheter i detta hänseende hittills icke fått en klar och tillfredsställande lösning.

Att samhället har tillräckliga möjligheter att omhändertaga och destruera avfall utgör en väsentlig förutsättning för att en utökad, till en bred allmänhet riktad propaganda mot nedskräpningen i naturen skall få effekt. Å andra sidan står det klart att just en sådan propaganda är av avgörande betydelse i kampen mot nedskräpningen. En ökad propaganda bör i första hand insättas i skolorna och kompletteras med upplysning i massmedia.

Upplysningsverksamheten kan nå avsett resultat endast om förseelser mot gällande ordningsföreskrifter beivras. Även om polis- och åklagarväsendet har begränsade resurser, och andra arbetsuppgifter ofta måste ges förtursrätt, borde lokalt och tidsmässigt begränsade aktioner likväl kunna ha god verkan om sådana ingripanden ges tillräcklig publicitet. Möjligheten att införa ett system med anmaning att inbetala böter på sätt som gäller i fråga om parkeringsbot kan därvid också förtjäna övervägas.

Med återopande av vad nu anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig utredning om sådana åtgärder som utan att motverka den fortgående rationaliseringen av varudistributionen kan vidtagas i syfte att minska nedskräpningen samt öka möjligheterna till en effektiv uppsamling och destruktion av avfallsprodukter.

Stockholm den 25 januari 1966

Roland Lundberg

Mary Hultell

Birger Isacson